

**КЗВО «Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий музичний коледж»**

Циклова комісія «Теорія музики»

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи здобувачів освіти
з вибіркової навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ЕЛЕКТРОАКУСТИЧНОЇ МУЗИКИ»**

Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В5 Музичне мистецтво

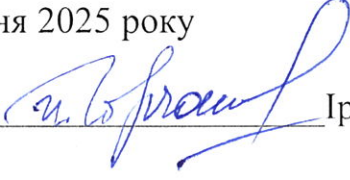
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро - 2025

Розробник: Демченко Д. А., доктор мистецтва, старший викладач циклової комісії «Теорія музики»

Розглянуто та схвалено на засіданні ЦК «Теорія музики»

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова ЦК «Теорія музики»  Ірина ГОРЧАКОВА

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Історія електроакустичної музики» спрямована на ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти із витоками, становленням і розвитком електронної, електроакустичної та комп'ютерної музики від середини ХХ століття до сьогодення. Метою курсу є формування розуміння художніх, технічних і естетичних принципів нової музики, усвідомлення взаємозв'язку між технологічним прогресом і музичною творчістю.

Самостійна робота студентів має на меті поглиблення знань із ключових напрямів електроакустичної музики, аналіз творів провідних композиторів світу та України, а також формування навичок слухового аналізу, тематичних досліджень і створення власних мініпроектів.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗА ТЕМАМИ

<i>Назва теми, завдання</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Вступ. Світові винаходи від Стародавньої Греції до ХХ століття Теоретичне опрацювання винаходів Г. Александрійського та А. Кірхера та інших представників.	4
Тема 2. Футуризм, вільна музика, мистецтво шуму. Види та класифікація звуків та тембрів природнього походження. Теоретичне опрацювання та знання видів звуків та спектрів за системою братів Русоло.	4
Тема 3. Графічний звук. Графічні партитури і їх представники. Історія синтезаторів. Синтезатор АНС. Знання, хронологія та поява графіки в музичному мистецтві на прикладі творчості композиторів. Знання конструкції та видів синтезаторів.	6
Тема 4. Конкретна і Електронна музика. Мистецтво звуку. Створення електронних етюдів за допомогою музично-комп'ютерних програм. Запис звуку оточуючої середовища одного порядку та створення етюду. Робота проводиться в програмі Audacity.	6

<p align="center">Тема 5.</p> <p>Електроакустична музика. Акусматична музика (акусматика), спектральна музика. Створення спектрального аналізу за допомогою музично-комп'ютерних програм. Запис звуку оточуючого середовища одного порядку та створення спектрального аналізу. Робота проводиться в програмі Speaq.</p>	6
<p align="center">Тема 6.</p> <p>Комп'ютерна музика. Представники і їх творчість. Аналіз комп'ютерних творів за допомогою музично-комп'ютерних програм. VST-plugins аналізатори звуку, спектрограми.</p>	6
<p align="center">Тема 7.</p> <p>Алгоритмічна музика. Інтерактивність. Стохастика. Творчість Л. Гілера та Я. Ксенакіса. Методи створення. Знання методів алгоритмічної композиції. Модульний синтез в програмі VCV RACK 2</p>	6
<p align="center">Тема 8.</p> <p>Дадаїзм і футуризм ХХ століття. Текстово-звукова та «конкретна» поезія. Історичний та теоретичний аспект. Теоретичне опрацювання розвитку дадаїзму та представники.</p>	6
<p align="center">Тема 9.</p> <p>Експериментальна музика. Витоки. Представники. Хронологія появи перших експериментів та перших електричних музичних інструментів. Створення звуку нової якості, а саме звукових ландшафтів та звукових текстур.</p>	6
<p align="center">Тема 10.</p> <p>Комп'ютерна музика. Нова складність. Створення музичного коду в програмі Supercollider та Puredata. Нова музична нотація та фіксація звуку. Написання композиції за допомогою отриманих знань та застосування музичного коду.</p>	6
Усього годин	56

НАПРЯМИ РОБОТИ ТА ЗАВДАННЯ

Вступ. Витоки електроакустичної музики.

- Історичні передумови виникнення електронного звуку у ХХ столітті.
- Ранні експерименти: телегармоніум, терменвокс, ондіум Мартено, магнітна стрічка.
- Основні центри зародження жанру: Париж, Кельн, Мілан.
- Завдання: підготувати коротке повідомлення про один ранній електронний інструмент або композитора (П'єр Шеффер, Карлгайнц Штокгаузен, Джон Кейдж).

Musique Concrète і електронна музика 1950–1970-х років.

- Аналіз концепцій П'єра Шеффера, Карлґайнца Штокгаузена, Едгара Вареза.
- Відмінності між musique concrète та електронною музикою.
- Практична робота: створення короткого аудіоетюду з використанням записаних шумів або синтезованих звуків.
- Завдання: скласти хронологічну таблицю розвитку електроакустичних студій Європи.

Електроакустична музика в Україні.

- Перші спроби створення електронної музики в Україні (1960–1980-ті).
- Діяльність Центру електроакустичної музики при НМАУ ім. П. І. Чайковського.
- Композитори: Алла Загайкевич, Євген Алмаші, Олександр Щетинський, Богдан Сегін, Антон Сидоренко.
- Завдання: підготувати реферат або презентацію про одного з українських електроакустичних композиторів.

Сучасні технології і цифрова доба.

- Розвиток цифрових технологій у музиці: MIDI, DAW, VST, синтезатори.
- Поняття саунд-арту, медіарту, live electronics.
- Використання програм Reaper, Ableton Live, Max/MSP, Pure Data у навчальному процесі.
- Завдання: створити міні-композицію (1–2 хв) із застосуванням програмного синтезу або обробки звуку.

Аналіз і слухання електроакустичних творів.

- Методи аналітичного слухання електроакустичних композицій.
- Критерії оцінки: форма, темброва динаміка, просторовість, технологічна складність.
- Приклади для прослуховування: твори П. Шеффера, К. Штокгаузена, Л. Беріо, А. Загайкевич.
- Завдання: аналітичний опис одного електроакустичного твору за вибором студента.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти визначаються Положенням про систему оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти в Дніпровській академії музики.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни «Історія електроакустичної музики» (форма контролю – залік):

«Зараховано» (A-E за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- який виконав робочу програму за результатами поточного контролю;
- виконав блок самостійної роботи, який містить творчі завдання;
- за підсумковим оцінюванням знань та вмінь з боку викладача демонструє засвоєння матеріалу та виконує практичні завдання на рівні від «відмінного» до «достатнього».

«Не зараховано» (FX-F за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- який протягом семестру має 20 відсотків і більше не відпрацьованих заборгованостей від загальної кількості занять з навчальної дисципліни;
- або має більше 50 відсотків пропущених занять (незалежно від причини);
- не володіє теоретичним матеріалом курсу, не може зробити аналіз твору та виконати жодної практичної вправи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Battier M. Computer Music in the 21st Century – History and Practice. Sun Yat-sen University Press (Guangzhou), 2023. 359 p.
2. Battier M. Esthétique du son artificiel. Genèse des musiques électroniques. Paris : Éditions Vrin, 2024. 284 p.
3. Friedl R., Grill T., Urbanek N., Ziegler M. *Xenakis – Back to the Roots: Philological Approaches to Electroacoustic Music*. Vienna & Bielefeld : mdwPress, 2025. 223 p.
4. Glinsky A. Switched On: Bob Moog and the Synthesizer Revolution. Oxford University Press, 2022. 496 p.

5. Holmes T. *Electronic and Experimental Music*. Routledge, 2020. 672 p.
6. Loughridge D. *Sounding Human : Music and Machines, 1740–2020*. University of Chicago Press, 2021. 248 p.

Додаткова:

1. Камінський В. Є. Електронна та комп'ютерна музика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів із спеціальності «Музичне мистецтво». Львів : Сполом, 2001. 212 с.
2. Ракунова І. М. Нові композиторські технології (на прикладі творчості Алли Загайкевич): автореф. дис... канд. мистецтвознавства : спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. К., 2008. 16 с.
3. Тучинська Т. Принципи штучного інтелекту в алгоритмічній музичній композиції Музика в інформаційному суспільстві : Зб. наукових статей / [упорядник І. Б. Пясковський]. К., 2008. С. 86–98.
4. Ценова В. Електронна музика – проблеми і перспективи: URL : http://composer.ucoz.ua/publ/elektronnamuzyka_problemyiperspektywy/16-1-0-151 (дата звернення : 05.03.23). Пер. укр. Півтона Безвухого.
5. Черевко К. П. До дефініції електроакустичної та акустичної музики (на прикладі творів Алли Загайкевич). *Музикознавчі студії : Наукові збірки Львівської музичної академії ім. М. Лисенка* / [ред.-упоряд. О. Тракало]. Львів : Сполом, 2007. Вип. 16. С. 108–116.
6. Черевко К. П. Електронна музика як феномен культурно-цивілізаційних процесів ХХ – початку ХХІ століття (до питання методології аналізу): автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : спец. : 17.00.03 Музичне мистецтво. Львів, 2012. 16 с.
7. Шип С. В. Електронна музика: проблеми і перспективи. *Музична критика і сучасність*. К. : Муз. Україна, 1984. Вип. 2. С. 141–158.
8. Шумська Я. І. Інсталяція та перформанс у мистецтві кінця ХХ — початку ХХІ століття : українсько-польська співпраця, творчі експерименти та взаємовпливи : дис. канд....мистецтвозн: спец. : 17.00.05 Образотворче мистецтво / Львів. Нац. муз. академія мистецтв ім. М. В. Лисенка. 2017. 384 с.
9. Kotoński W. *Muzyka elektroniczna*. W. Kotoński. PWM, 2002. 379 p.

10. Lachenmann H. Vier Grundbestimmungen des Musikhörens. Music als existentielle. Breitkopf und Härtel. Paris : Wiesbaden Leipzig, 2004. P. 54–62.
11. Misra A, Perry R. Cook, Ge Wang. A new paradigm for sound design. *Proceedings of the International Conference on Digital Audio Effects (DAFx-06)*. 2006. P. 319–324.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
2. Національна історична бібліотека України. URL: www.nibu.kiev.ua/ (дата звернення : 24.08.25).
3. Електронний каталог Наукової бібліотеки НАКККиМ. URL: <http://library.nakkim.edu.ua/> (дата звернення : 20.08.25).
4. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <http://elib.nplu.org/> (дата звернення : 18.08.25).
5. Національна спілка композиторів України. URL: <https://composersukraine.org/> (дата звернення : 22.08.25).
6. Ноти українських композиторів. URL: <http://ukrnotes.in.ua/> (дата звернення : 21.08.25).

•